

NR 34/2015

OCENY I PROGNOZY
SYTUACJI GOSPODARCZEJ
ORAZ WARUNKÓW MATERIALNYCH
GOSPODARSTW DOMOWYCH
W POLSCE, CZECHACH,
NA SŁOWACJI I WĘGRZECH

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

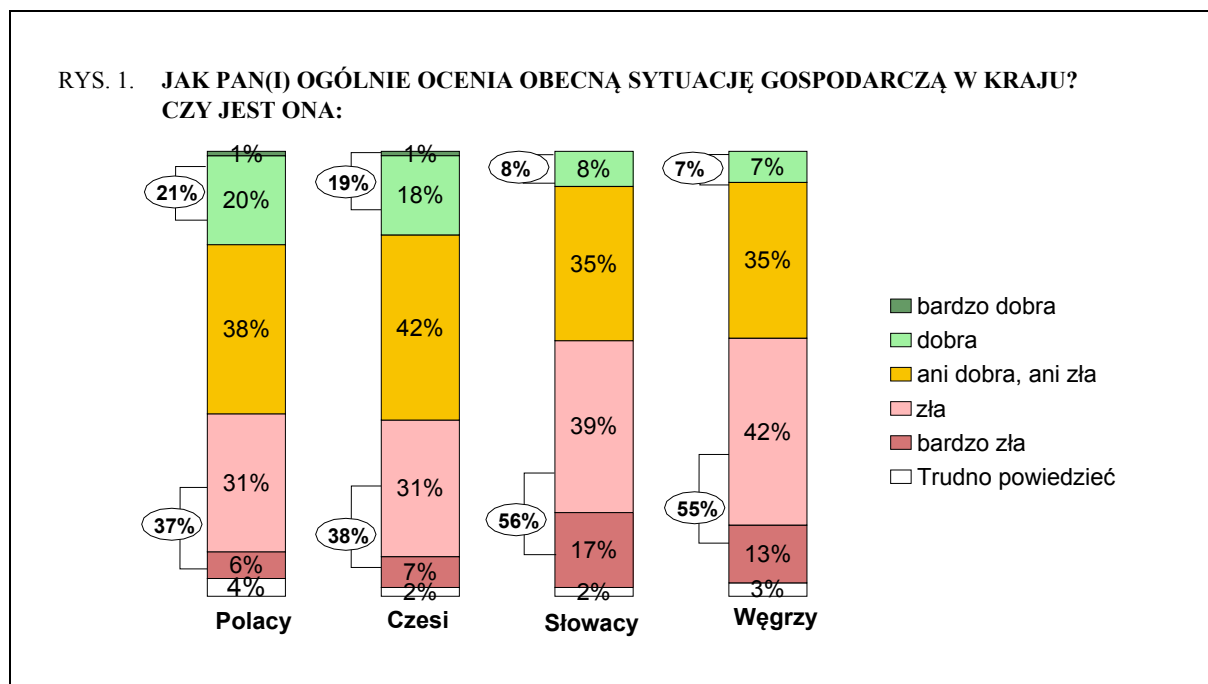
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Od sześciu lat CBOS wraz z partnerami z Czech (CVVM), Słowacji (FOCUS) i Węgier (TÁRKI) przeprowadza badania porównawcze dotyczące ocen sytuacji ekonomicznej w krajach Grupy Wyszehradzkiej, warunków materialnych gospodarstw domowych oraz przewidywań w tym zakresie na najbliższy rok. Badania, których wyniki przedstawiamy, zostały przeprowadzone w styczniu i lutym bieżącego roku¹.

SYTUACJA GOSPODARCZA

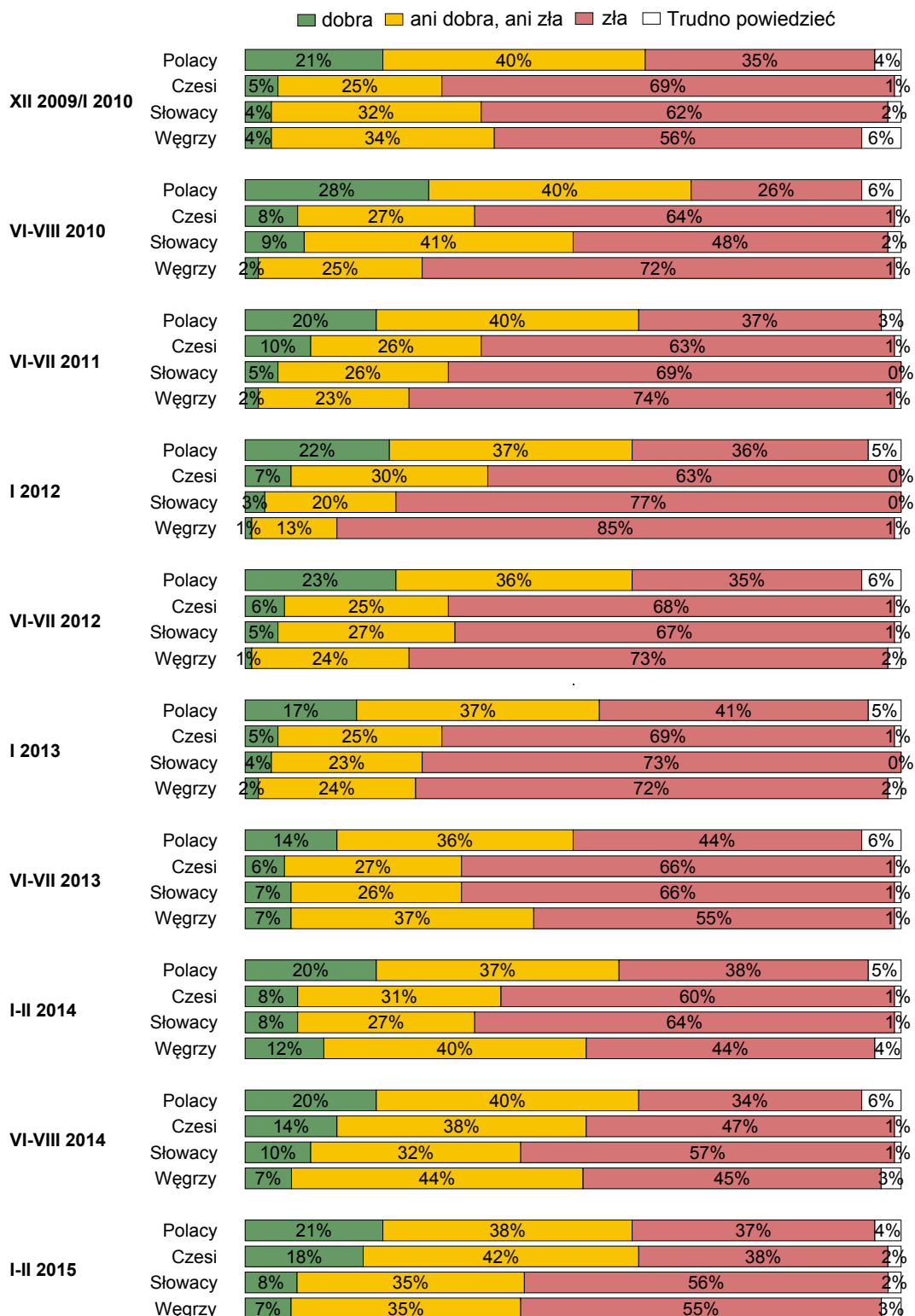
Na początku roku, tak jak w poprzednich pomiarach, sytuacja gospodarcza we wszystkich czterech krajach objętych badaniem częściej oceniana była negatywnie niż pozytywnie. Jednocześnie można zauważyć wyraźny podział na dwie grupy państw. Do pierwszej, w której najczęściej wskazywano, że sytuacja gospodarcza jest przeciętna (ani dobra, ani zła), można zaliczyć Czechy i Polskę, a do drugiej, w której wyraźnie dominują oceny negatywne – Słowację i Węgry. Ponadto obecnie, tak jak w poprzednich pomiarach, gospodarkę swojego kraju najlepiej oceniają Polacy.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (296) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 8–14 stycznia 2015 roku na liczącej 1005 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski. Sondaż w Czechach (CVVM Sociological Institute) realizowano w dniach 12–19 stycznia 2015 roku (N=980), na Słowacji (FOCUS) przeprowadzono w dniach od 27 stycznia do 3 lutego 2015 roku (N=1010), a badanie na Węgrzech (TÁRKI) – od 16 do 22 stycznia 2015 roku (N=1004). Dane dotyczące Polski zostały szczegółowo omówione w komunikacie CBOS „Nastroje społeczne w styczniu”, styczeń 2015 (oprac. N. Hipsz).

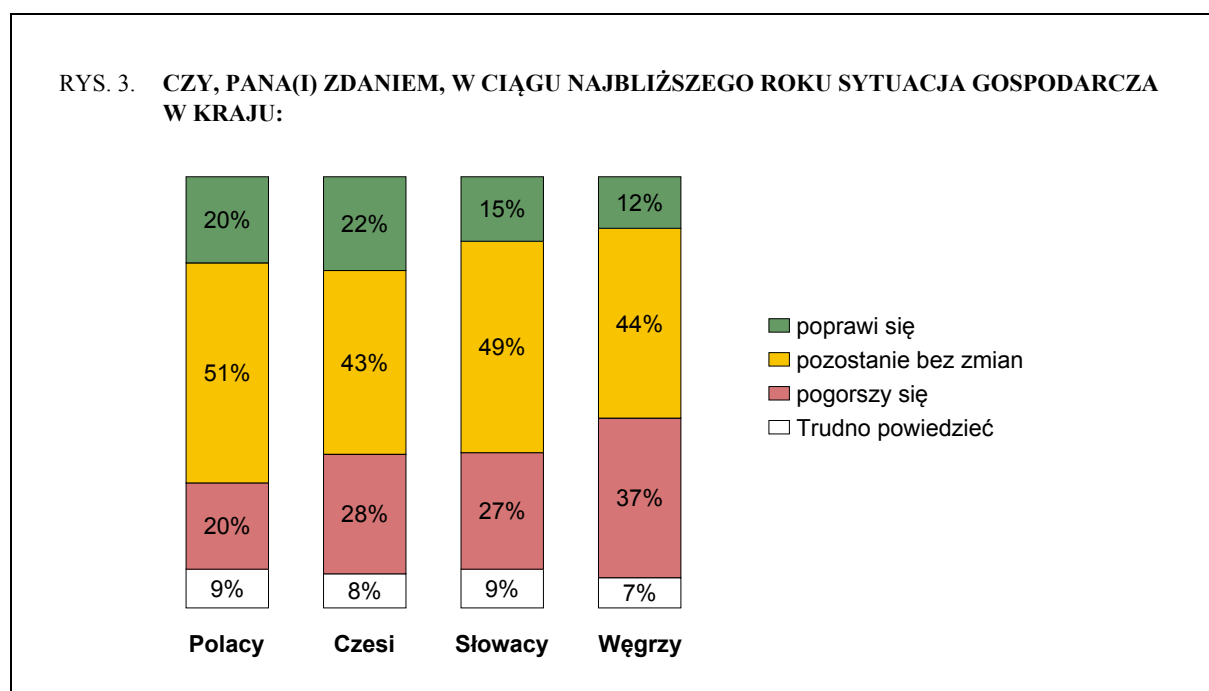

W stosunku do pomiarów z lata ubiegłego roku znacząco poprawiły się oceny sytuacji gospodarczej w Czechach, a pogorszyły się na Węgrzech. Polacy i Słowacy stan gospodarki swojego kraju oceniają podobnie jak latem 2014 roku. Ponadto opinie Polaków o polskiej gospodarce są zbliżone do rejestrowanych na początku pierwszej i drugiej połowy ubiegłego roku, natomiast w Czechach można mówić o kolejnym, w stosunku do wyników z początku 2014 roku, znacznym spadku odsetka złych ocen sytuacji gospodarczej, któremu towarzyszy niewielki wzrost odsetka ocen pozytywnych. Tegoroczny, znaczący w porównaniu z lipcem ubiegłego roku, przyrost negatywnych ocen na Węgrzech spowodował, iż obecnie opinie Węgrów o stanie krajowej gospodarki są niemal takie same jak Słowaków.

**RYŚ. 2. JAK PAN(I) OGÓLNIŁE OCENIŁI OBCENĄ SITUACJĘ GOSPODARCZĄ W KRAJU?
CZY JEST ONA:**

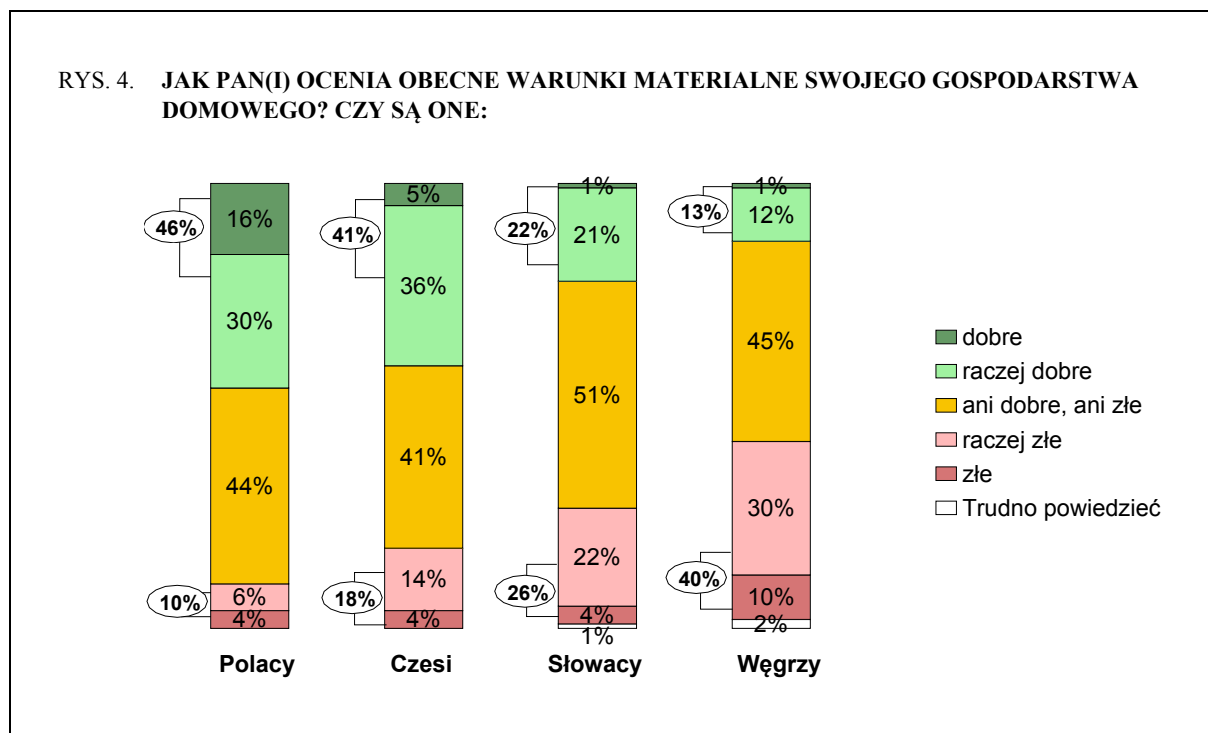
Na początku tego roku w przewidywaniach dotyczących sytuacji ekonomicznej w krajach objętych badaniem nadal najczęstsze było przekonanie o braku zmian – deklarowało je około połowy Polaków i Słowaków oraz ponad dwie piąte Węgrów i Czechów. Warto jednak zauważyć, iż w porównaniu z lipcem ubiegłego roku² znacząco pogorszyły się prognozy sytuacji gospodarczej na Węgrzech – o 10 punktów zmniejszył się odsetek Węgrów uważających, że w ciągu najbliższego roku stan gospodarki ich kraju się poprawi, a o 14 punktów procentowych przybyło tych, którzy sądzą, że się pogorszy. Obecnie to właśnie Węgrzy najczęściej formułują pesymistyczne prognozy na najbliższy rok. Nadal najmniej pesymistów w tym względzie jest wśród Polaków, jednak w porównaniu z lipcem 2014 roku odsetek tych, którzy uważają, że w ciągu roku sytuacja gospodarcza w Polsce się pogorszy, wzrósł o 5 punktów, jednocześnie nieco ubyło osób prognozujących brak zmian (o 3 punkty procentowe) i oczekujących poprawy (o 1 punkt).

² Por. komunikat CBOS „Oceny i prognozy sytuacji gospodarczej oraz warunków materialnych gospodarstw domowych w Polsce, Czechach, na Słowacji i Węgrzech”, listopad 2014 (oprac. M. Feliksiak).

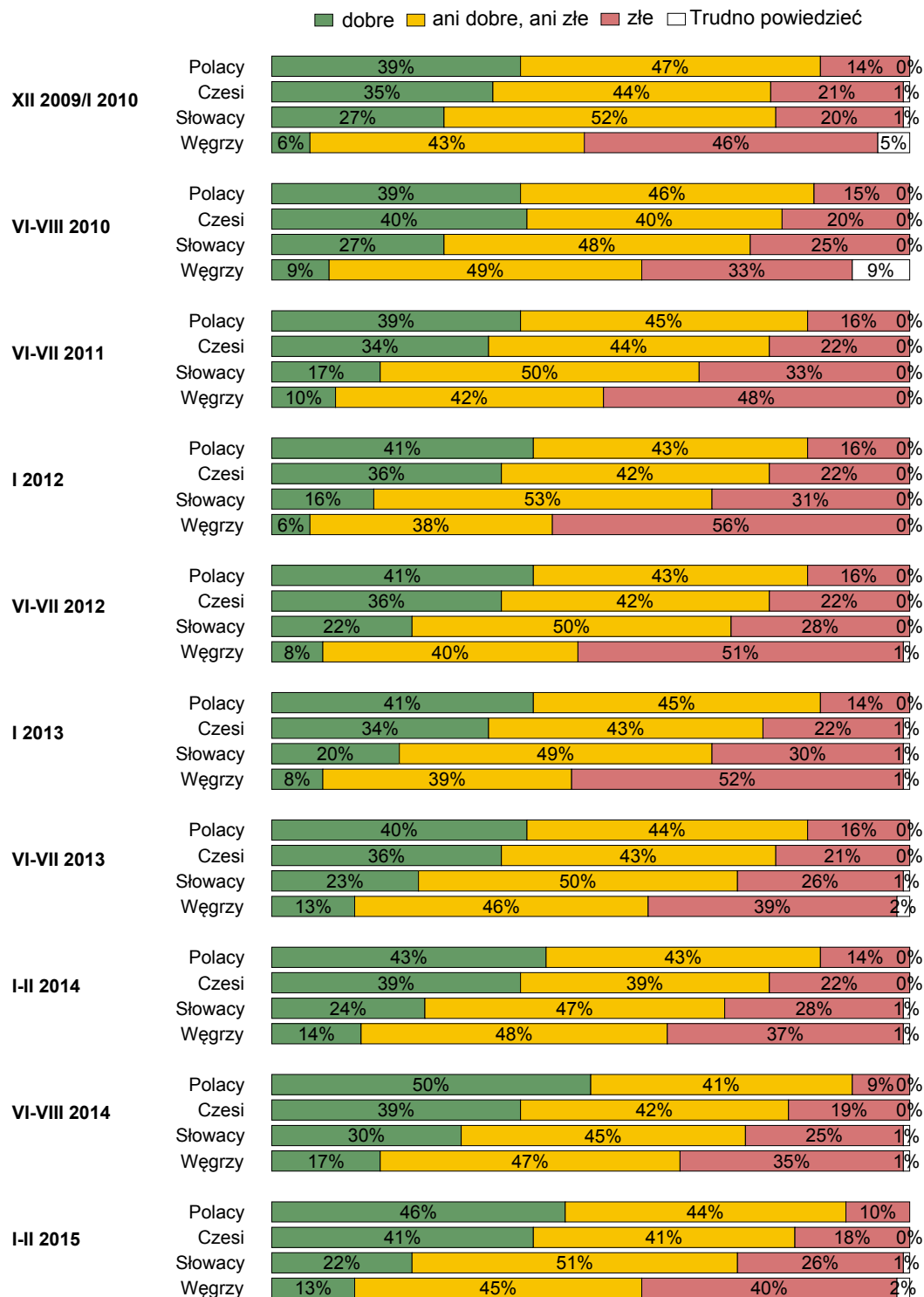
WARUNKI MATERIALNE GOSPODARSTW DOMOWYCH

Podobnie jak w poprzednich badaniach, spośród mieszkańców krajów Grupy Wyszehradzkiej zadowolenie z własnej sytuacji materialnej najczęściej deklarują Polacy. Niezmiennie też drugie miejsce pod względem satysfakcji z materialnych warunków życia zajmują Czesi. O ile jednak oceny Czechów są zbliżone do notowanych w czerwcu 2014 roku, o tyle Polacy nieco rzadziej niż latem ubiegłego roku twierdzą, że obecne warunki materialne ich gospodarstw domowych są dobre, a nieco częściej niż wówczas określają je jako przeciętne (ani dobre, ani złe). Tradycyjnie najgorzej swoje warunki materialne oceniają Węgrzy, ponadto ich oceny są nieco gorsze od ubiegłorocznych i zbliżone do rejestrowanych w połowie 2013 roku. Wśród Słowaków zwiększyła się w porównaniu z sierpniem 2014 roku grupa tych, którzy określają warunki materialne swojego gospodarstwa domowego jako średnie, a zarazem zmniejszył się odsetek ocen dobrych.

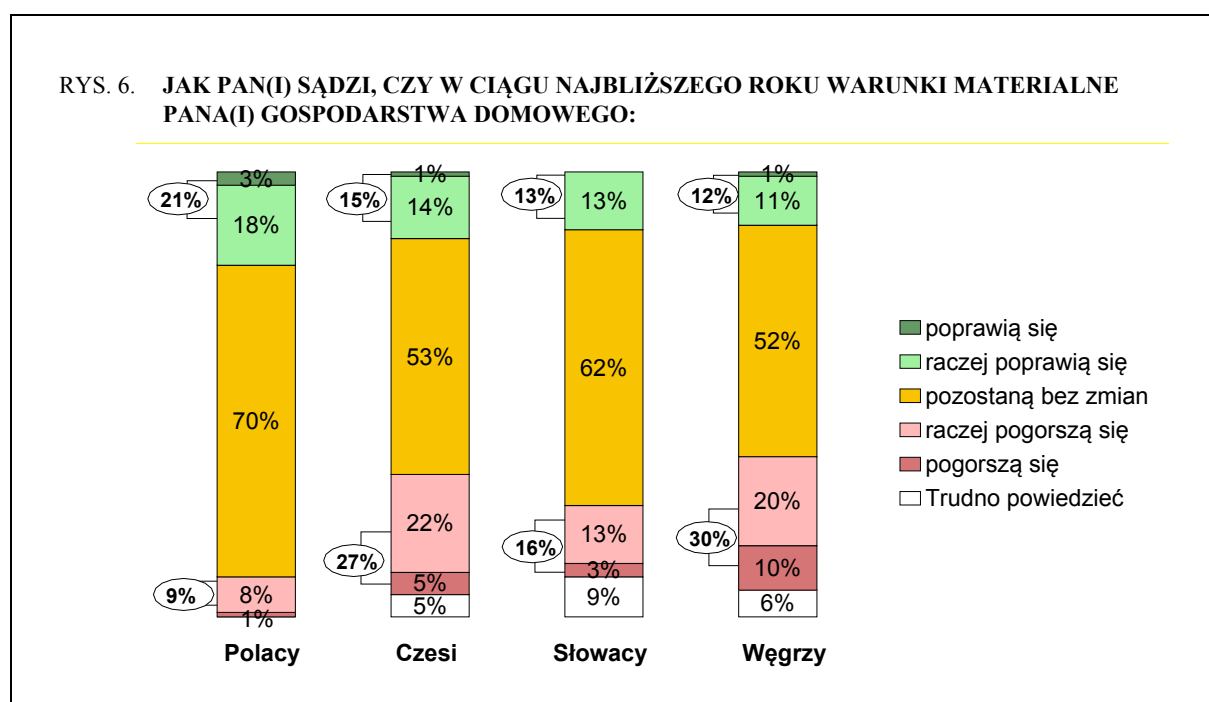
W Polsce kateria pytania nie zawiera odpowiedzi „trudno powiedzieć”

RYS. 5. JAK PAN(I) OCENIA OBECNE WARUNKI MATERIALNE SWOJEGO GOSPODARSTWA DOMOWEGO? CZY SĄ ONE:

W Polsce kategoria pytania nie zawiera odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Większość mieszkańców krajów objętych badaniem nie spodziewa się w ciągu najbliższego roku zmian sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych. Warto jednak zaznaczyć, że we wszystkich tych krajach, z wyjątkiem Polski, prognozy są gorsze niż w połowie ubiegłego roku. Wzrost odsetka pesymistów najbardziej widoczny jest na Węgrzech (od lipca 2014 o 9 punktów). Obecnie, tak jak na początku drugiej połowy ubiegłego roku, optymistyczny scenariusz w odniesieniu do zmian materialnych warunków swoich gospodarstw domowych najczęściej zakładają Polacy, natomiast pesymistyczny – Węgrzy i Czesi.

W Polsce kafeeteria pytania nie zawiera odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tak jak w ostatnich pięciu latach nastroje gospodarcze mieszkańców krajów Grupy Wyszehradzkiej – ogólnie rzecz biorąc – nie są dobre. W przypadku Węgry możemy mówić nie tylko o złych nastrojach odnoszących się do sytuacji gospodarczej kraju, ale także o niskich ocenach materialnych warunków własnych gospodarstw domowych oraz negatywnych prognozach na najbliższy rok. Zbliżone do węgierskich niskie oceny stanu krajowej gospodarki odnotowano także na Słowacji. Warto też zwrócić uwagę, że wśród

Czechów wzrosły obawy dotyczące pogorszenia materialnych warunków życia. Obecnie pod tym względem niemal dorównują oni Węgrom. W tym roku, tak jak w poprzednich latach, spośród krajów objętych badaniem najwyższy poziom pozytywnych ocen sytuacji gospodarczej i warunków materialnych gospodarstw domowych odnotowujemy w Polsce.

Trzeba zaznaczyć, iż nastroje ekonomiczne mieszkańców tych krajów nie znajdują odbicia w twardych danych ekonomicznych. Wystarczy przypomnieć, iż według danych Eurostatu, dotyczących dynamiki zmian PKB, w 2014 roku liderami wzrostu PKB w Unii Europejskiej były Polska i Węgry, a Czechy i Słowacja radziły sobie nieco gorzej³. Ponadto porównanie poziomu jakości życia w tych krajach, mierzonego wartością PKB na jednego mieszkańca (wyrażonego w SSN – wspólnej, umownej walucie, zwanej „standardem siły nabywczej”) pokazuje, iż najniższy poziom jakości życia charakteryzuje Węgry i Polskę (odpowiednio 24. i 23. miejsce wśród 28 państw UE), a najwyższy (17. miejsce) – Czechy, które wyprzedzają w tym rankingu nie tylko kraje postkomunistyczne, ale także Portugalię i Grecję. Warto zauważyć, iż także Słowacja (19. miejsce) jest pod tym względem wyżej notowana niż Grecja⁴.

W tym kontekście można sądzić, że rejestrowane w Polsce relatywnie lepsze oceny sytuacji gospodarczej oraz materialnych warunków życia, a także prognozy w tym zakresie wynikają z mniejszych oczekiwań Polaków niż mieszkańców pozostałych krajów Grupy Wyszehradzkiej.

Opracowała
Barbara BADORA

³ <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00115&plugin=1>

⁴ http://europa.eu/about-eu/facts-figures/living/index_pl.htm